

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**з дисципліни
Інформаційна політика**

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітні програми	«Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
вид дисципліни	за вибором
факультет	міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: доктор філософії за спеціальністю «політологія» Андрієвський Т.Г.

2021/ 2022 навчальний рік

1. Навчальний контент:

РОЗДІЛ 1. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Тема 1. Інформаційне суспільство. Інформація як основа інформаційного суспільства.

Інформаційне суспільство: етапи формування та ознаки. Інформація як основа інформаційного суспільства: поняття, ознаки та види. Соціальна інформація. Поняття та класифікація інформаційних ресурсів у сфері публічного адміністрування

Тема 2. Політико-правові засади одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Засадничі принципи права в інформаційній сфері. Свобода слова та свобода поширення інформації. Міжнародні та національні гарантії забезпечення прав. Обмеження інформації та політичні режими.

Право на інформацію як фундаментальне право людини і громадянина, як засіб забезпечення відкритості та прозорості діяльності органів публічного адміністрування. Поняття публічної інформації та підстави для її класифікації. Способи доступу громадян до публічної інформації. Контроль за забезпеченням права на інформацію.

Тема 3. Інформаційна політика та інформаційні відносини.

Поняття державної інформаційної політики. Місце державної інформаційної політики в системі зовнішньої та внутрішньої політики держави. Інформаційні відносини, суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин. Основні завдання та головні напрями та способи державної інформаційної політики. Національна інформаційна політика України. Регіональні особливості інформаційної політики. Інформаційна політика країн світу.

Тема 4. Теоретичні засади інформаційної безпеки. Інформаційні війни.

Поняття та види інформаційної безпеки. Сучасні інформаційні загрози. Глобальні та національні виклики.

Основні поняття: «інформаційна війна», «інформаційне протиборство», «інформаційний вплив», «ідеологічна боротьба», «психологічна війна», «пропаганда», «кібервійна», «мережева війна». Характеристики інформаційної війни. Об'єкти інформаційної війни: інформаційні системи, інформаційні процеси, масова свідомість, громадська думка, індивідуальна свідомість. Наступальні і оборонні інформаційні війни. Види інформаційної зброї і способи його застосування. Особливості застосування інформаційної зброї. Засоби впливу в інформаційних війнах: психотронна зброя, Інтернет, хакери, блогери, відеоігри, інформаційний тероризм у всесвітній глобальній мережі, засоби масової інформації. Поняття бойового наративу.

Тема 5. Інформаційна політика в умовах гібридної війни та надзвичайних ситуаціях.

Поняття гібридної війни. Особливості проявів гібридної війни та її вплив на політику держави. Причини та передумови російсько-українського конфлікту. Інформаційна політика України до і після 2014 року. Доктрина інформаційної безпеки України.

Фейки, дезінформація, пропаганда. Імідж України та російські наративи з дискредитації образу України на міжнародній арені. Головні наративи та меседжі російських інформаційних операцій проти України.

Інформаційна політика в умовах пандемії та карантину.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Тема 6. Організаційно-правові основи обігу масової інформації та діяльності ЗМІ

Поняття масової інформації та правові засади її обігу. Статус журналіста. Принципи, порядок та форми діяльності ЗМІ. Механізм саморегуляції ЗМІ. Державний контроль у сфері обігу масової інформації.

Законодавство України у сфері ЗМІ. Права та обмеження ЗМІ в Україні. Відповідальність і захищеність журналістів. Авторське право та корпоративна етика журналіста. Суспільне мовлення та проблема роздержавлення медіа. Власники та кінцеві бенефіціари ЗМІ та їх вплив на редакційну політику.

Тема 7. Проблеми регулювання діяльності нових медіа в Україні

Інтернет-комунікації в Україні та світі. Соціальні мережі як платформи отримання інформації. Анонімні канали, чати та месенджери як механізми поширення фейків та дезінформації. Блогер: статус, етика, відповідальність. Формування громадської думки, боти та ботоферми, лідери думок та маніпуляції. YouTube канали як замітники телебачення.

Тема 8. Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності в Україні.

Поняття реклами, її вплив на свідомість та поведінку споживачів. Регулювання рекламної діяльності. Типові порушення законодавства про рекламу. Політична реклама. Соціальна реклама. Контроль у сфері рекламної діяльності.

Тема 9. Основні напрями протидії викликам у сфері інформаційної безпеки.

Система стратегічних та кризових комунікацій. Політична культура та культура комунікації. Проект Стратегії інформаційної безпеки України. Протидія дезінформації, маніпулятивній інформації, а також інформаційним операціям та атакам іноземних країн. Санкції проти російських та проросійських медіа, соціальних мереж, інтернет-ресурсів: правові підстави,

правомірність. Інформаційна реінтеграція мешканців тимчасово окупованих територій до загальноукраїнського інформаційного простору.

Забезпечення розвитку української культури та формування загальнонаціональної ідентичності. Мовна політика. Вплив сектору культурних та креативних індустрій на інформаційну політику держави. Розвиток позитивного іміджу України та українців, інформаційне сприяння просуванню інтересів держави у світі. М'яка сила.

Медіакультура та медіаграмотність: проблематика еволюційного шляху, кроки держави з підвищення медіаграмотності населення та ініціативи громадянського суспільства.

Рекомендована література

Основна література

1. (Дез)інформація / Г. Почепцов. / Під заг.ред. Н. Лигачової, Г. Петренка, М. Олійник. Бібліотека ГО «Детектор медіа». К. : ПАЛИВОДА А. В., 2019. 248 с.
2. Абетка медіа / За загал. ред. В. Ф. Іванов; Переклад з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.
3. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008. 320 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика в контексті глобальних суспільних трансформацій. К., 2014. 213 с.
5. Громадська думка: теоретичні та методичні проблеми дослідження / за ред. В.Л. Осовського. К.: Стилос, 2011. 168 с.
6. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
7. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.
8. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-ХІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
9. Іванова В. Ф., Волошенюк О. В.. К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
10. Кібербезпека: світові тенденції та виклики для України / Д. Дубов, В. Ожеван. К.: НІСД, 2018. 30 с.
11. Магда Є. Гібрид війни. Вжити і перемогти. Київ: Віват, 2015. 304 с..
12. Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 128 с.
13. Медіаграмотність: Підручник / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу/ Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред.
14. Передумови становлення інформаційного суспільства в Україні / О. Б. Баховець, Т. О. Грінченко, К. Д. Гуляєв [та ін.] ; за ред. С. О. К.: Азимут-Україна, 2015. 287 с.
15. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз, или как успешно управлять общественным мнением. М. : Центр, 1998. 48 с
16. Почепцов Г. Г. Теорія комунікацій. К.: Київ. ун-т, 2009. 238 с.
17. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Вид. 2-ге, допов. Київ : Києво-Могилян. акад., 2016. 502 с.
18. Почепцов, Г. Виртуальные войны. Фейки. Харьков : Фолио, 2019. 506 с
19. Почепцов Г. Інформаційна політика:навчальний посібник. 2-ге вид. К.: Знання, 2008. 663 с.

20. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
21. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
22. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
23. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
24. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» : Указ Президента України від 15.05.2017 р. № 133/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1332017-21850>.
25. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» : Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>.
26. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text>.
27. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. К.: НІСД, 2018. 496 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013707>
28. Сиберт Ф., Четыре теории прессы. / Сиберт Ф., Шрамм У., Питерсон Т. М.: Национальный институт прессы, Вагриус, 1998. 193 с.
29. Социальные коммуникации: словарь-справочник. За ред. Ильганаевой В.А. Х.: КП «Городская типография», 2009. 392 с.
30. Штрамайер Г. Політика і мас-медіа; [пер. з нім. А. Орган]. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 303 с.

Допоміжна література

1. Carothers Th., Brown F. Z. Revitalizing Democracy Internationally. Carnegie Endowment for International Peace. Sept. 2020. Issue 1. URL: <https://carnegieendowment.org/2020/09/09/revitalizingdemocracy-internationally-pub-82502>
2. European Committee on Democracy and Governance and COVID-19', Council of Europe, retrieved 22 May 2020. URL: <https://www.coe.int/en/web/good-governance/cddg-and-covid>
3. Gaps and Overlaps: Navigating through contested German-Russian-Ukrainian narratives (2020). Albers G., Akopov S., Bidenko Yu., Chiniris E. Inmedio peace consult gGmbH. URL: https://www.inmedio.de/sites/default/files/gaps_and_overlaps_0.pdf
4. Global digital report. We are Social. 2018. URL: <https://digitalreport.wearesocial.com/>
21. Барт Р. Мифологии; [пер. с фр., вступ. ст. и коммент. С.Н. Зенкина]. М.: Изд-во имени Сабашниковых, 1996. 312 с.
5. Бодрийяр Ж. Реквием по масс-медиа. Поэтика и политика. Альманах Российско-французского центра социологии и философии Института социологии Российской Академии наук. М.: Институт экспериментальной социологии, СПб.: Алетейя, 1999.
6. Брендінг держави: виклики та перспективи: Аналітична доповідь. К., НІСД, 2019. 13 с.
7. Габермас Юрген. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство пер. з нім. А. Онишко; под. ред. М. Прихода. Львів.: Літорис, 2000. 317 с.
8. Демчук П. Обережно, політичні міфи! : [філософсько-політологічний трактат]. К.: Молодь, 2006. 204 с.
9. Електронна демократія: сподівання та проблеми / пер. з англ. : С. Соколик ; уклад. : Д. Кедді. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 164 с.
10. Ефективна комунікація між державною службою та засобами масової інформації / Пер. з англійської Л. Б. Магдюк, О. М. Рудік. Дніпро: Центр економічної освіти, 2020. 68 с.

11. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. К. : НІСД. 2015. 64 с.
12. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием : [навч.посіб.]. 2-ге вид. К.: Оріяни, 2006. 528 с.
13. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура. /Науч. ред. О.И. Шкаратана. М.: ГУ-ВШЭ, 2000. 607 с.
14. Кацавцева С. Политическая коммуникация: проблемы, ожидания, возможности // Социология: теория, методы, маркетинг. 2002. № 1. С. 101-108.
15. Ковалевський В. Теоретико-методологічні засади розвитку політичних комунікацій в Україні. Світоглядно-теоретичний вимір сучасної української політики. К.: ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2010. С. 145–159.
16. Ленуар Р. Соціальна влада публічних виступів. «Часопис «І». 2004. № 32. Режим доступу до журн. : <http://www.ji.lviv.ua/n32texts/lenoir.htm>
17. Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека. М.: Канон-Пресс/Кучково поле, 2003. 432 с.
18. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство / Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина ; УНЦПД. К. : Агентство "Україна", 2020. 148 с.
19. На шляху до «розумного суспільства»: інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні. К.: НІСД, 2017. 25 с. <http://www.niss.gov.ua/articles/593/>
20. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания : пер. с нем. М. : Прогресс-Академия ; Весь мир, 1996. 352 с.
21. Общественное мнение и власть: механизм взаимодействия / [отв. ред. А.А. Ручка]. К. : Наукова думка, 1993. 137 с.
22. Оптимізація структури керівних документів державної політики (на прикладі інформаційної сфери). К.: НІСД, 2015. 46 с.
23. Політика: взаємодія реальності і міфу [монографія]. Ред.Ю. Ж. Шайгородський. К.: Знання України, 2009. 400 с.
24. Почепцов Г. Как создаются иллюзии: тоталитарное счастье. Дектор.Медіа. 31.07.2016. URL: <https://ms.detector.media/mediaanalitika/post/17116/2016-07-31-kak-sozdayutsya-illyuzii-totalitarnoe-schaste/>.
25. Почепцов Г. Как человека эпохи возрождения постепенно заменили на человека эпохи сериалов. Rezonans. 27.05.2020. URL: <https://rezonans.kz/kak-cheloveka-epohi-vozhrozhdeniya-zamenili/>
26. Почепцов Г. Наш мир построен эмоциональными войнами. Часть 1. Rezonans. 11.08.2020. URL: <https://rezonans.kz/nash-mir-postroyen-emocionalnymi-voynami-chast1/>
27. Почепцов Г. От войн информационных к войнам виртуальным: покой нам только снится. Академія Української Преси. 11.02.2020. URL: <https://www.aup.com.ua/ot-voyn-informacionnykh-k-voynam-virtu/>
28. Почепцов Г. Пропаганда 2.0. Х.: Фоліо, 2018. 786 с.
29. Про схвалення Концепції проекту Закону України „Про основні засади державної комунікативної політики” : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 85-р від 13.01.2018 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85-2010-%F0&new=110>
30. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат. 2019. 608 с.
31. Шампань П. Делать мнение: новая политическая игра : пер. с фр. М. : Socio Logos, 2007. 317 с.
32. Эко У. Полный назад! «Горячие войны» и популизм в СМИ [пер. с итал. Е.Костюкович]. М.: Эксмо, 2017. 589 с.

2. Плани практичних(семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

№№ з/п	Назва теми
--------	------------

1.	<i>Політико-правові засади одержання, використання, поширення та зберігання інформації</i> 1. Зasadничі принципи права в інформаційній сфері. 2. Свобода слова та свобода поширення інформації. 3. Право на інформацію як фундаментальне право людини і громадянина 4. Обмеження інформації та політичні режими..
2.	<i>Інформаційна політика та інформаційні відносини.</i> 1. Державна інформаційна політика. 2. Інформаційні відносини: суб'єкти, структура, зміст. 3. Україна у Другій світовій війні 4. Національна інформаційна політика України: завдання, напрями, способи. 5. Інформаційна політика країн світу.
3.	<i>Теоретичні засади інформаційної безпеки. Інформаційні війни.</i> 1. Інформаційна безпека: поняття, види. 2. Сучасні інформаційні загрози: глобальні та національні виклики. 3. Інформаційна війна: поняття, методи, об'єкти впливу. 4. Засоби впливу в інформаційних війнах.
4.	<i>Інформаційна політика в умовах гібридної війни та надзвичайних ситуаціях.</i> 1. Гібридна війна: поняття, структура, суб'єкти, зміст, особливості проявів. 2. Інформаційне протистояння в умовах російсько-української гібридної війни. 3. Головні наративи та меседжі російських інформаційних операцій проти України.
5.	<i>Організаційно-правові основи обігу масової інформації та діяльності ЗМІ</i> 1. Масова інформація: поняття, правові засади обігу. 2. ЗМІ: принципи, порядок та форми діяльності. 3. Саморегуляція ЗМІ, статус журналіста, корпоративна етика. 4. Суспільне мовлення та проблема роздержавлення медіа. 5. Шляхи вдосконалення діяльності ЗМІ: проєкт Закону України «Про медіа», протидія пропаганді, професіоналізм журналістів, вплив власників на редакційну політику, деолігархізація ЗМІ.
6.	<i>Проблеми регулювання діяльності нових медіа в Україні. Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності в Україні.</i> 1. Нові медіа: поняття, історія появи, вплив на суспільство, особливості регулювання. 2. Соціальні мережі, анонімні канали, меседжери. Статус блогера. 3. Реклама: поняття, законодавство, особливості регулювання. Види реклами. 4. Типові порушення законодавства про рекламу.
7.	<i>Основні напрями протидії викликам у сфері інформаційної безпеки (ч.1).</i> 1. Система стратегічних та кризових комунікацій: поняття, структура, цілі та завдання. 2. Стратегія інформаційної безпеки України. 3. Санкції проти російських та проросійських медіа, соціальних мереж, інтернет-ресурсів: правові підстави, правомірність. 4. Інформаційна реінтеграція мешканців тимчасово окупованих територій до загальноукраїнського інформаційного простору.
8.	<i>Основні напрями протидії викликам у сфері інформаційної безпеки (ч.2).</i> 1. М'яка сила: поняття, методи, завдання. 2. Забезпечення розвитку української культури та формування загальнонаціональної ідентичності. Мовна політика. 3. Вплив сектору культурних та креативних індустрій на інформаційну політику держави. 4. Медіакультура та медіаграмотність: поняття, методи.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи
1.	Тема 1. Інформаційне суспільство. Інформація як основа інформаційного суспільства. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: зробити порівняльну характеристику аграрного, індустріального та інформаційного суспільств. Відповісти на питання, чому сучасне суспільство називають «суспільством знань» і яку роль відіграють знання у відносинах.
2.	Тема 2. Політико-правові засади одержання, використання, поширення та зберігання інформації. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: дослідити гарантії дотримання прав на свободу слова та на свободу вільного отримання і поширення інформації в різних державах світу. Підготуватися до дебатів – «що для мене свобода слова і чи можна її обмежити?».
3.	Тема 3. Інформаційна політика та інформаційні відносини. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей.
4.	Тема 4. Теоретичні засади інформаційної безпеки. Інформаційні війни. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: дослідити положення Доктрини інформаційної безпеки України. Висловити власну думку стосовно того, наскільки ця Доктрина відповідає вимогам часу.
5.	Тема 5. Інформаційна політика в умовах гібридної війни та надзвичайних ситуаціях. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: дослідити прецеденти російських інформаційних операцій проти України з 2014 року. Проаналізувати одну конкретну операцію, яка на думку здобувача є найбільш вдалою або найбільш провальною тощо, навести аргументи.
6.	Тема 6. Організаційно-правові основи обігу масової інформації та діяльності ЗМІ. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: проаналізувати редакційну політику та контент одного загальнонаціонального телеканалу (інформаційного, розважального тощо). Навести приклади маніпуляцій та порушення журналістської етики за наявності.
7.	Тема 7. Проблеми регулювання діяльності нових медіа в Україні. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: проаналізувати власну стрічку новин у соціальних мережах. Вказати, на які інформаційні ресурси користувач підписан, чи всі ці ресурси дотримуються правил. Якщо користувач підписан на анонімні Телеграм-канали - аргументувати, чому цей контент йому цікавий.
8.	Тема 8. Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності в Україні. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: показати іншим свою улюблену соціальну рекламу.
9.	Тема 9. Основні напрями протидії викликам у сфері інформаційної безпеки. Завдання: опрацювання навчальної літератури, аналіз основних нормативних актів, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей. Додатково: підготуватися до дебатів на теми: «Заборона проросійських медіа: pro et contra», «Медіаграмотність та медіагігієна: працює чи утопія?».

3.Завдання екзаменів:

Питання до іспиту

1. Поняття інформаційного суспільства: етапи формування та ознаки.
2. Основні відмінності інформаційного суспільства від аграрного та індустріального типів.
3. Поняття інформації, основні ознаки та види.
4. Зasadничі принципи права в інформаційній сфері.
5. Свобода слова та свобода поширення інформації
6. Міжнародні та національні гарантії забезпечення прав в інформаційній сфері.
7. Свобода інформації та політичні режими. Свобода слова в демократичних та недемократичних режимах.
8. Право на інформацію як фундаментальне право людини і громадянина.
9. Поняття публічної інформації та підстави для її класифікації.
10. Поняття державної інформаційної політики.
11. Місце державної інформаційної політики в системі зовнішньої та внутрішньої політики держави.
12. Інформаційні відносини, суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин.
13. Основні завдання та головні напрями та способи державної інформаційної політики.
14. Національна інформаційна політика України.
15. Регіональні особливості інформаційної політики.
16. Поняття та види інформаційної безпеки.
17. Сучасні інформаційні загрози. Глобальні та національні виклики.
18. Поняття інформаційної війни та її характеристики.
19. Об'єкти інформаційної війни: інформаційні системи, інформаційні процеси, масова свідомість, громадська думка, індивідуальна свідомість.
20. Поняття інформаційної зброї. Види інформаційної зброї і способи його застосування.
21. Засоби впливу в інформаційних війнах.
22. Поняття бойового наративу.
23. Поняття гібридної війни.
24. Особливості проявів гібридної війни та її вплив на політику держави.
25. Інформаційна політика України до і після російської агресії 2014 року.
26. Доктрина інформаційної безпеки України 2017-2021.
27. Російська інформаційна війна проти України. Фейки, дезінформація, пропаганда та їх вплив на політику України.
28. Російські наративи з дискредитації образу України на міжнародній арені.
29. Основні наративи та меседжі російських інформаційних операцій проти України.
30. Інформаційна політика в умовах пандемії та карантину.
31. Поняття масової інформації та правові засади її обігу.
32. Принципи, порядок та форми діяльності ЗМІ в Україні.
33. Механізм саморегуляції ЗМІ. Кодекс журналістської етики.
34. Комісія з журналістської етики: засади та принципи діяльності. Правовий статус.
35. Державний контроль у сфері обігу масової інформації. Нацрада з питань телебачення та радіомовлення: статус, повноваження, шляхи реформування.
36. Суспільне мовлення та проблема роздержавлення медіа.
37. «Нові медіа»: поняття, історія розвитку, вплив на розвиток та взаємовідносини людства.
38. Соціальні мережі як платформи отримання інформації.
39. Особливості регулювання діяльності нових медіа в Україні і світі.
40. Блогер: статус, етика, відповідальність.
41. Поняття реклами, види реклами та її вплив на свідомість та поведінку споживачів.
42. Політична реклама. Соціальна реклама.
43. Контроль у сфері рекламної діяльності.

44. Стратегії інформаційної безпеки України 2021 року.
45. Стратегічні комунікації: поняття, характеристики, важливість.
46. Протидія дезінформації, маніпулятивній інформації, а також інформаційним операціям та атакам іноземних країн.
47. Центр з протидії дезінформації: історія створення, діяльність, ефективність.
48. Недержавні організації з протидії фейкам та дезінформації: особливості діяльності та місце в структурі протидії інформаційним загрозам.
49. Діяльність російських і проросійських медіа в Україні.
50. Санкції проти російських медіа, соціальних мереж, інтернет-ресурсів: правові підстави, правомірність.
51. Санкції проти проросійських медіа та інтернет-ресурсів: правові підстави, правомірність.
52. Стан та перспективи інформаційної реінтеграції мешканців тимчасово окупованих територій до загальноукраїнського інформаційного простору.
53. Роль інформаційної політики у формуванні загальноукраїнської ідентичності.
54. Поняття «м'якої сили».
55. Розвиток позитивного іміджу України та українців, інформаційне сприяння просуванню інтересів держави у світі
56. Деконструкція позитивного іміджу держави-агресора.
57. Медіакультура та медіаграмотність як базис для сприйняття інформації.
58. Кроки держави з підвищення медіаграмотності населення.
59. Ініціативи громадянського суспільства з підвищення медіаграмотності.
60. Міжнародні ініціативи з підвищення медіаграмотності та з протидії дезінформації.

Зразок екзаменаційного білету

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність: Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії
Освітні програми «Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації».

Семестр: 3

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: Інформаційна політика

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1

1. Поняття інформаційного суспільства: етапи формування та ознаки
2. Інформаційна політика України до і після російської агресії 2014 року
3. Міжнародні ініціативи з підвищення медіаграмотності та з протидії дезінформації.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
протокол №1 від «26» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (Л. В. Новікова)
підпис

Екзаменатор _____ (Т. Г. Андрієвський)